

Eduskunnan talousvaliokunta (TaV)

E 51/2020 vp

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto ja pankkien vakavaraisuusasetuksen muutosehdotus COVID-19 pandemiaan vastaamiseksi

FA tukee komission CRR-pikakorjausehdotusten voimaantuloa nopealla aikataululla

- CRR-pikakorjausehdotusten sisällyttäminen EU:n lainsäädäntöön ennen pankkien puolivuotiskatsauskauden päättymistä vahvistaisi pankkien kykyä jatkaa luottojen myöntämistä.
- Notifikaation lähettäminen valvontaviranomaisille IFRS 9 -siirtymäsäännön käyttöön ottamisesta olisi suositeltavampi menetelmä valvojan/viranomaisen etukäteishyväksynnän sijasta.
- Mukautetun vähimmäisomavaraisuusasteen laskentaan ehdotettu helpotus on kannatettava ja ylläpitää pankkien kannustimia hyödyntää keskuspankki-rahoitusta.
- On tarpeellista selventää, mitä tällä hetkellä vienninrahoituslaitoksille (ECA) myönnetty helpotus luottotappiovarauslaskennassa pitää sisällään ja miten tilanne muuttuu CRR-pikakorjausehdotusten myötä.
- Siirryttäessä takaisin ns. normaalitilanteeseen tulisi pankkien pääomavaatimuksiin myönnettyjen lievennysten mahdollisen purkamisen tapahtua kontrolloidusti ja porrastetusti.

IFRS 9:n siirtymäsäännösten käyttöön ottaminen kesken siirtymäperiodin

Komissio ehdottaa CRR:n muuttamista siten, että EU:n lainsäädännössä otetaan huomioon Baselin pankkivalvontakomitean (BCBS) 3. huhtikuuta antama lausunto, joka sallii siirtymäsäännösten muutokset. Tällä tavoin voitaisiin tasoittaa IFRS 9:stä johtuvien odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) äkillisen kasvun vaikutusta vakavaraisuuteen.

Voimassa olevat siirtymäsäännökset sisältävät sekä staattisen että dynaamisen odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämisen. Varmistaakseen, että muutokset johtuvat COVID-19-kriisistä, komissio on ehdottanut muutoksia vain dynaamisen laskelman siirtymäsäännöskautteen. Pankit voivat sen mukaan palauttaa ydinpääomaansa IFRS 9 -standardin mukaan kirjattavien odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) vaikutusta omiin varoihin (CET1) vuosina 2020 ja 2021. Käytäntö lopetetaan asteittain seuraavien kolmen vuoden aikana, 2022-2024. Staattinen odotettavissa olevien luottotappioiden määrittäminen säilyisi ennallaan. FA katsoo, että on perusteltua, että CRR-sääntely yhdenmukaistetaan Baselin komitean huhtikuun päätöksen kanssa.

Ehdotus sisältää myös selvennyksen siitä, että pankit, jotka eivät ole IFRS 9-standardin voimaantulon jälkeen ottaneet siirtymäsäännöstä käyttöön, voivat sen tehdä nyt. Tämä tarkoittaa, että uudet varaukset, jotka koskevat lainoja, joihin

COVID-19 vaikuttaa, eivät heti pienennä pankkien omia varoja. Mahdollisten lisääntyvien varausten vaikutus näkyy pidemmällä ajanjaksolla asteittain. FA pitää mahdollisuutta siirtymäsäännöksen käyttöönottamisesta hyvänä.

Lisäksi FA katsoo, että notifiaktion lähettäminen valvontaviranomaisille olisi suositeltavampi menetelmä kuin valvojan etukäteishyväksynnän edellyttäminen IFRS 9 -standardin siirtymäsäännön käyttöön ottamisesta. Notifiointimenetelmällä nopeutettaisiin prosessia ja samalla varmistettaisiin, että kaikissa jäsenmaissa soveltaminen olisi yhdenmukaista eikä riipu jäsenmaan valvontaviranomaisen päätöksistä. Suomessa harva pankki on hakenut vuonna 2018 lupaa käyttää siirtymäsäännöstä, ja hyväksynnän hakeminen valvontaviranomaiselta kriisitilanteessa olisi aikaa vievä prosessi.

Vähimmäisomavaraisuusasteen G-SIB-lisäpuskurivaade

Komissio on ehdottanut, että globaaleille systeemisesti tärkeille pankeille (G-SIB) tarkoitetun vähimmäisomavaraisuusasteen lisäpuskurivaateen täytäntöönpanoa lykätään vuodella (1.1.2022 → 1.1.2023) BCBS:n maaliskuussa ilmoittaman lykkäyksen mukaisesti. Lisäpuskuri otetaan käyttöön CRR2:ssa, ja se on 50% pankkiin sovellettavasta riskipainotetusta G-SIB-puskurin arvosta.

FA yhtyy komission ehdotukseen ja katsoo, että olisi erikoista, jos CRR:n aikataulu lisäpuskurivaatimuksen käyttöönotolle poikkeaisi Baselin komitean päätöksistä tiukempaan suuntaan.

Keskuspankkitalletusten sulkeminen pois vähimmäisomavaraisuuslaskennasta

CRR sisältää jo toimenpiteen, jolla toimivaltaisille viranomaisille annetaan harkintavalta jättää väliaikaisesti tietyt luottolaitosten saamiset keskuspankeilta pois vähimmäisomavaraisuusasteen kokonaisvastuulaskelmasta enintään vuodeksi rahapolitiikan vaikuttavuuden tukemiseksi. Mahdolliset poissulkemiset on hyvitetävä CRR2:ssä esitetyn mekanismin avulla, mikä tarkoittaisi pankin yksilöllisen vähimmäisomavaraisuusvaatimuksen kasvattamista laskemalla "mukautettu vähimmäisomavaraisuusaste".

Komissio on ehdottanut hyvitysmekanismien muuttamista sen vaikutuksen vähentämiseksi, koska komission mielestä COVID-19-kriisi on osoittanut, että se olisi liian rajoittava, kun vähimmäisomavaraisuusaste otetaan käyttöön EU:ssa kesäkuussa 2021. Komission näkemyksen mukaan ilman tätä muutosta pankeissa voitaisiin lakata käyttämästä keskuspankkien tarjoamia likviditeettijärjestelyjä, mikä puolestaan voisi rajoittaa pankkien halukkuutta lainata kriisioloissa. Vaikka pankkeja vaaditaan edelleen laskemaan mukautettu vähimmäisomavaraisuusaste, niitä vaaditaan laskemaan se vain kerran, kun harkintavaltaa käytetään. Mukautettu vähimmäisomavaraisuusaste ei muutu koko sen ajanjakson aikana, jona harkintavaltaa käytetään.

FA katsoo, että on syytä ylläpitää pankkien kannusteita käyttää keskuspankkirahoitusta. Tämän vuoksi FA kannattaa komission ehdotusta.

Julkisesti taattujen lainojen kohtelu järjestämättömien luottojen laskennassa

CRR tarjoaa kevyemmät luottotappiovarausvaatimukset järjestämättömille lainoille, jotka viralliset vientiluottolaitokset takaavat. Komissio ehdottaa, että tämä kohtelu laajennetaan kattamaan laajempi joukko julkisen sektorin toimijoita silloin, kun niiden toimenpiteillä pyritään lieventämään COVID-19:n taloudellisia vaikutuksia.

Valtioneuvoston selvityksessä todetaan, että *"Finnvera Oyj:n takaamat luotot hyötyvät jo virallisten vientiluottolaitosten takaamille luotoille myönnetystä poikkeuksesta ns. prudential backstop –mekanismin laskennassa, ja nyt laskenta kevenisi myös muiden COVID-19 –pandemian johdosta annettujen julkisten takausten osalta."* Tämä lause antaa ymmärtää, että sekä Finnveran myöntämät vientitakuut että normaalit kotimaahan annetut pk-yritysluottotakuut olisivat jo helpotusten piirissä, mukaan lukien pandemian vuoksi annettavat takaukset. Käytännössä viimeksi mainituissa käytetään samoja takausinstrumentteja kuin normaaleissa pk-yritysluottotakauksissa.

FA katsoo tärkeäksi selventää, mitä tällä hetkellä vienninrahoituslaitoksille (ECA) myönnetty helpotus pitää sisällään ja miten tilanne muuttuu CRR-pikakorjausehdotusten myötä. Tulisi varmistaa, että kaikki Finnveran kriisin aikana myöntämät yritysluottojen takaukset sisältyvät sääntelyhelpotuksen piiriin. Merkittävä osa pankkien uudesta luotonannosta yrityksille tapahtuu tällä hetkellä Finnveran takausten turvin, ja tästä syystä asialla on merkitystä myös suomalaispankeille. Ilman ko. takausta lainoja tuskin myönnettäisiin nykyisessä laajuudessa luottoriskin suuruuden takia.

FA:n mielestä komission ehdotukset eivät kuitenkaan poista tarvetta arvioida myöhemmässä vaiheessa huolella sitä, miten pankkien hallussa olevien valtionpapereiden ja muiden valtioon kohdistuvien saamisten kohtelua vakavaraisuussääntelyssä olisi tarpeen uudistaa. Sääntelyn lähtökohtana tulisi olla saamisten riskipitoisuus.

Ohjelmistovarallisuuden pääomakäsittely ja teknisten standardien käyttöönotto

Komissio on ehdottanut CRR2-säännöksen soveltamista, jonka mukaan varovaisesti arvostettuja ohjelmistovaroja ei enää voida pitää sellaisina aineettomina hyödykkeinä, jotka on vähennettävä pankin CET1:stä. Poikkeusta oli alun perin tarkoitus soveltaa vuoden kuluttua Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) kehittämien sääntelyn teknisten standardien (RTS) voimaantulosta, joissa määritettiin sen soveltamisala ja vaikutus pankkien riskipainotettuihin varoihin (RWA). Komission ehdotus on, että säännöstä sovelletaan heti, kun EBA:n RTS tulee voimaan vuoden 2020 kolmannella neljänneksellä.

FA yhtyy komission ehdotukseen ja katsoo, että käyttöönotto on syytä tehdä mahdollisimman pian EBA:n RTS:n julkaisemisen jälkeen.

Muiden toimenpiteiden toteuttaminen

Komissio on myös ehdottanut, että CRR2:ssa otetaan aikaistetusti käyttöön toimenpiteitä, jotka sallivat suotuisan vakavaraisuuskohtelun tietyille vastuille. Niiden oli määrä tulla voimaan kesäkuussa 2021. Sääntelyhelpotuksilla pankkeja kannustetaan rahoittamaan pk-yrityksiä ja infrastruktuurihankkeita. Pk-yrityksiä tukevien helpotuksien varhainen käyttöönotto antaisi pankeille mahdollisuuden soveltaa 23,8%:n RWA-alennusta pk-yritysten vastuisiin enintään 2,5 miljoonaan euroon asti ja 15%:n RWA-alennusta jäljellä olevaan osaan eli yli 2,5 miljoonan euron vastuisiin ilman ylärajaa. Toimenpiteitä sovellettaisiin heti, kun muutospaketti on julkaistu EU:n virallisessa lehdessä. FA yhtyy näihin komission ehdotuksiin.

Pk-yrityshelpotusten osalta FA näkee erittäin tärkeänä, että Suomi varmistaa, että asunto-osakeyhtiöille annetut lainat kuuluvat pk-yrityshelpotuksen piiriin. Asunto-osakeyhtiöiden korjausinvestoinnit ovat erittäin tärkeä saada jälleen käyntiin rakennusalan ja talouden elvyttämiseksi.

CRR-pikakorjausehdotukset voimaan nopealla aikataululla

Komission tahtotila on, että CRR-pikakorjausehdotukset saadaan päätökseen kesäkuuhun mennessä. Komissio on keskustellut EU:n jäsenvaltioiden ja parlamentin jäsenten kanssa viime viikkoina varmistaakseen, että sen ehdottamista toimenpiteistä on yksimielisyys.

FA pitää hyvänä, että komission CRR-pikakorjausehdotukset yhdessä useiden valvontaviranomaisten toteuttamien toimenpiteiden kanssa tarjoavat pankeille tarkoituksenmukaisia pääomanhelpotuksia ja varmistavat niiden kykyä jatkaa luottojen myöntämistä. Tämä edesauttaa talouden elpymistä tulevina kuukausina.

FINANSSIALA RY

Veli-Matti Mattila

Johtaja, pääekonomisti